

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 98.

V Ljubljani, v sredo 30. aprila 1890.

Letnik XVIII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 29. aprila.

Dolenjska železnica.

Včeraj došli vladni predlog glede dolenjske železnice bil je danes poslancem razdeljen. V prilogi ga pošljem vredništvu, da ga objavi, ker utegne zanimati vse, ki se zanimajo za železnico samo. Železnični odsek se snide še ta teden, morda že v četrtek 1. maja, da vzame načrt dotičnega zakona v pretres in da o njem poroča državnemu zboru. Ni dvoma, da odsek in zbornica pritrdita predlogu, ki gotovo tudi v gospodski zbornici ne najde nobene nasprotovanja. Za poročevalca bil je danes od železničnega odseka izvoljen poslanec Šuklje.

Budgetna razprava.

(12. dan.)

Učno ministerstvo.

Iz Nabergojevenga govora mi je še dostavljati, da je zahteval od vlade vstanovitve slovenske šole v tržaškem mestu in konečno nasvetoval resolucijo, katera vladi naroča, z ministersko odredbo vravnati ljudsko šolstvo v Trstu, dokler je nemogoče skleniti deželni šolski zakon. Če vlada to stori, bilo bi potrebno, da napravi za okolico poseben šolski okraj in da na ta način slovensko prebivalstvo reši iz rok italijanskih mogotcev.

Bendel je razpravljal šolske razmere v Pragi in Plznu in se čudil, da naj se šolstvo odtegne državnemu nadzorstvu in vzgoja vravna po naukih jedne vere. Tega levičarji nikdar ne privolijo.

Kindermann je izročil neko resolucijo, ki vladi naroča, naj iz zdravstvenih ozirih preiskuje vdeležbo šolskih otrok pri procesijah. Gospodom liberalcem se zdi vsaka verska vaja zdravju škodljiva in nevarna, posvetne slavnosti, izleti itd. pa ne. Tudi v tem oziru velja stara prislovica: „Prijetelj, to je vse kaj drugega!“

Kowalski je govoril o pritožbah Rusinov in dokazoval, da jim odrekajo po državnih temeljnih zakonih zagotovljeno jim ravnopravnost.

Mirno in zmerno je govoril poročevalec dr. Bobrzyński, ki je razpravljaj načela, kako si desnica misli vravnavo šolstva, pri kateri se je treba ozirati na potrebe posameznih dežel, pa tudi na cerkvene zahteve. Za njim je obveljala potrebsčina za šolsko nadzorstvo s 660.300 gld., zaklada pa s 25 gld.

Dalje je bilo brez ugovora dovoljeno za znatno akademijo 87.000 gld., za umetnostni muzej 2500 gld. (zaklade 10.100 gld.), za obrtni muzej 40.000 gld., za statistično centralno komisijo 85.675 gld. (zaklade 4000 gld.), za geološko napravo 5000 gld. (zaklade 2200 gld.), za meteorološko napravo 30.100 gld. (zaklade 2600 gld.).

Danes je govoril Adamek o troških za umetnostne in starinske namene, ki so obveljali v skupnem znesku 205.574 gld., in sicer za umetnostno akademijo na Dunaji 116.200 gld. (zaklade 5180 gld.), za umetnostno šolo v Krakovem 19.910 gld. (zaklade 350 gld.), za slikarsko akademijo v Pragi 5000 gld., za godbo 30.464 gld., za ustanove 34.000 gld. Dohodki iz starinskih namenov znašajo 2200 gld.

Bogočastje.

Pri bogočastji se je oglašil dr. Kronawetter in po svoji neslani navadi udrihal po katoliški cerkvi in njenih duhovnikih, katerim je očital, da pobirajo šolnino, ki ni nič drugega, kakor simonija. Kronawetter se vtika v vsako reč, dasi o njej toliko ume, kakor zajec na boben. To kaže zlasti pri verskih in cerkvenih zadevah, katere navadno tako grdo razpravlja, da je v soboto kmetski poslanec Plass prav imel, ko mu je rekel, da se mu njegovi govori zdé, kakor da bi se mu v možganih mešalo. Če bi obveljali njegovi nazori, imeli bi po Plassovi opazki pravi babilonski stolp.

Za njim je govoril poslanec Jahn in priporočal vravnavo plač stolnih kapitularev, ki dostikrat niso v nobeni primeri s plačami župnikov in bogoslovskih profesorjev. Tudi je podpiral resolucijo Klu-novo glede pomnožitve bogoslovcev za čas pomanjkanja duhovnikov, katera resolucija je bila zadostno podpirana in izročena budgetnemu odseku, da izrazi o njej svojo sodbo in stavi svoje predloge.

Po sklepu razprave govoril je kot glavni govornik levičarjev poslanec Heilsberg, ki je priporočal, naj se pomnoži podpora za popravljane cerkve v Neubergu, glavni govornik desnice, knez Čartoriski, pa je nasprotoval resoluciji budgetnega odseka, naj vlada z ozirom na IV. člen zakona z dne 7. maja 1874, drž. zak. št. 50 izvršujoč določbe §§ 32, 37, 41, 42 in 43 tega zakona zbornici predloži načrte zakonov o vravnanji patronatov, o ustanovitvi in zastopanju farnih občin in o gospodarstvu s cerkvenim premoženjem. Knez Čartoriski je rekel, da država z omenjenim zakonom sega pre-daleč, da se v cerkvene zadeve nima vtikati in da bo desnica prav zaradi tega glasovala zoper ome-njeno resolucijo.

Po konečni besedi poročevalca Gnjevoša poslanec Pscheiden zavrača v dejanskem popravku dr. Kronawetterja, rekši, šolnina ni simonija, in da je duhovniki ne pobirajo samovoljno, ampak po določbah izdanih od cesarja Jožefa II. Zatem je obveljala potrebsčina za verske zaklade v znesku 5.878.550 gld. (zaklade 3.197.783 gld.), za gozde in graščine 686.030 gld. (zaklade 4.081.413 gld.), za katoliške ustanove in doneske 161.250 gld. (zaklade 13.460 gld.) Pri ustanovah je dr. Kronawetter odgovarjal Pscheidenu, da na Dunaju ni tako, kakor v Gradcu, potem je zagovarjal resolucijo, kateri je še enkrat nasprotoval knez Čartoriski. Poslanec Suess je ob kratkem poudarjal, da bo morala vlada vse eno predložiti take zakone, če se tudi odkloni resolucija. Pa tudi ta ugovor ni nič

LISTEK.

Izpovedanja bivšega prostomisleca.

(Spisal Leo Taxil. Iz francoščine preložil Martin Žiltir.)
(Dalje.)

Ravno nasproti, kakor prostozidarstvo, delajo skupine vojevalnega prostomiselskega očitno; pri teh, namesto skrivati, je delovanje drznosti. Boj ligarjev proti veri je razvidno ostuden, pa ni za hrbtom. Ligarji so izpostavljeni otroci protiklerikalstva; povziti od slepe togote se drvé z odkritim obrazom k napadu na cerkev, ne štejejo udarce, ki jih delé, ne teh, ki jih prejmo, brezmejni zarad zaslepljenosti, fanatični zarad brezbožnosti.

Sodi naj se antiklerikalna liga po svojih prvih ustavnih členih.

Temeljna načela antiklerikalne lige.

(Zadruga Francije.)

Prvi člen.

Antiklerikalna liga, ustav bistveno socijalistišk, razgláša silno potrebo zboljšanja usode delavskih stanov v vseh ozirih. Ona spoznava, da neka mogočna sila, klerikalstvo, je provzročila, da so se zbrale v skupine različne koristi, ki nasprotujejo koristim delavcev, in da je ta sila takó glavna zavora vsakega družbenega napredka.

Torej se je protiklerikalna liga ustanovila iz namena, da bi pobijala brez prenehleja in z vso mogočo delavnostjo praznoverske nazore in njih širitelje.

Drugi člen.

Protiklerikalna liga ne dopušča nobenega verskega uka, ne bogočastja, ne obreda. Odbija vsako vero v kakoršno-koli božestvo in preganja vsako znamenovanje čeznaravnega bitja.

Tretji člen.

Protiklerikalna liga sprejema med svoje ude vse socijalistiške demokrate brez razločka šol ali sostavov; zadovoljna je, da njeni privrženci delajo za osvobodjenje ljudstva. Zato se protiklerikalna liga ne izreka v prid nobene socijalistiške šole, ne sostava.

Četrty člen.

Morejo biti v protiklerikalni ligi udje prostomiselskih družb in sploh udje vseh zadrug, ki odbijajo vero na Boga stvarnika ali vladarja vesoljstva.

Peti člen.

Geslo protiklerikalne lige je: Delaj, kakor misliš! Torej terja protiklerikalna liga, da imajo vsi njeni privrženci pogum svojega mnjenja; ker nikdo se ne more imenovati pošten mož, če ne spravi v soglasje s svojimi načeli svojega življenja, in zaničevati svoja dejanja, je zaničevati samega sebe.

Šesti člen.

Protiklerikalna liga dalje misli, da dobro ne more biti neodvisno od resnice, katero nam daje edino vednost; da napredujoče in vednostno pravoslovje mora biti popolnoma ločeno od zastarelih verskih ukov, katere pamet zametava; da so versveni nauki nepoštenega bistva, ker spravljajo v dejanje najnevednejše nagibe, da vodijo človeka: poželjivost in strah; da edinstvo v nazorih med možem in ženo edino more utrditi družino; da oskrbeti otroku vednost in vero, ki se med seboj pobijata, je v nasprotje postaviti srce razumu, napáčno storiti razsodnost, vznemirjati vest, uničiti voljo; da je zmaga novodobnih družb zagotovljena pod izrečno pogojo, da branitelji prihodnosti ne bodo več izdajali braniteljem preteklosti svojih žen, svojih otrok in svojih oseb; da več grajanov proglašá te resnice, in ker niso trdni v svojem prepričanju in ga ne storé za neprelomljivo pravilo svojega obnašanja, da neprenehoma na laž stavijo s svojimi dejanji svoje besede; da ta slabost ima za nasledek omajanje značajev in otemnenje vesti; da iz popuščaja do popuščaja se pride, da se zgubi ves pojem o pravici, da se spremeni življenje v vedno laž, in da se pade v sramotno mlačnost, ki je pripravljena za vsakoršen odpad in malopridnost; da delavna zadruga, ki daje vsem zgled, podporo

pomagali in omenjena resolucija je bila z 99 glasovi proti 79 odklonjena.

Pri doneskih za protestantske bogočastne namene je govoril dr. Bareuther, pri pravoslavnih baron Styrcea. Konečno sta obveljala oba zneska, prvi s 114.800 gld., drugi z 92.300 gld. Vsa potrebščina za bogočastje znaša 6.932.930 gld., zaklada pa 4.094.873 gld.

Visoke šole.

Pri visokih šolah je prvi govoril nemški štajarski poslanec Derschatta, za katerim je vpisanih še veliko drugih govornikov, od katerih pridejo na vsaki strani le trije na vrsto. Ni se torej nadejati, da bi bila ta točka danes dovršena, ker govorita gotovo tudi še minister in poročevalec.

Dr. Smolka in 1. maj.

Predsednik dr. Smolka čedalje bolj slabí; nevarnosti zdaj sicer zanj ni nobene, ali pri starem človeku, zlasti pri tako krepkih ljudeh, kakor je Smolka, ki ni bil skoraj nikdar bolan, ampak zmerom čvrst in vesel, se jako težko vračajo moči, če jih začno zapuščati. Kdo vé, ali bode še kdaj predsedoval zbornici ali ne. Preselil se je v zborniško palačo, kjer so dvorano poleg njegove pisarne zanj priredili. Pravijo, da se je dr. Smolka branil dné 1. maja imeti sejo, da morda razgrajajoči delavci ne bi motili zborovanja. Današnji listi pa nazzanjajo, da bo imela poslaniška zbornica 1. maja sejo, ki se bode po stari navadi pričela ob 10. uri dopoldne. Včeraj pričakovanih demonstracij ni bilo, zato prebivalstvo pričakuje, da tudi 1. maja ne bo nič in da mirno preteče delavski praznik.

Državna podpora za Kranjsko.

Govoril poslanec Klun v državnem zboru dné 25. aprila.

Visoka zbornica! Željno so kranjski poslanci pričakovali te predloge, a ravno tako grenko so iznenadeni. Vzroke hočem ob kratkem navesti.

Med vsemi deželami, katere so lansko leto zadela hude elementarne nezgode in slaba letina, je gotovo v prvi vrsti Kranjsko. Najhuje je zadelo ljubljansko barje, ki je bilo sedemkrat pod vodo, katera je uničila vse poljske pridelke, udrila v stanovanja in prisilila ljudi, da so bežali v zgorenje prostora, in pod strehe; živina je cele dni stala v vodi, krma in živež sta se popolnoma spridila. Pa ne le povodnji, tudi večkratna toča, slana in črv so v nekaterih krajih napravili tem večjo škodo, ker so uničili največ onih pridelkov, ki so glavni živež kmečkega prebivalstva.

V vinskih krajih pa, kjer prebivalci živé tako rekoč ob vinskem pridelku in so imeli že tri leta gledé na kolikost in kakovost jako slabe letine, so letos kaj malo in slabo pridelali. Zaradi strupene rose grozdje ni dozorelo in ljudje niso mogli vina prodati niti po tri ali štiri goldinarje vedro (Čujte!); zato so ga morali na drobno prodajati po 10 kr. liter, mnogo pa se jim ga je spridilo v slabih kletih. Ljudje bi radi porabili sredstva proti strupeni

in moč, more edina lahek storiti boj za pametno življenje zoper predsodek, navado in sebičnost.

Vsled teh nagibov protiklerikalna liga naklada vsem svojim privržencem dolžnost, da nehajo delati po kakoršnih-koli nauk, katere načelno zametavajo in da nikoli ne prejmo kacega zakramenta od nobene ločine in nobenega verstva: ne verstvenega vpeljanja ob rojstvu, ne verstvenega obreda ob ženitvi, ne duhovna ob smrti.

Protiklerikalna liga torej sestavlja družbo protomiselskih in socijalistiških moči, ki ima za postavno vednost, za pogoj vzajemnost in za predmet pravico.

Sedmi člen.

Protiklerikalna liga se peča z brambo mladosti proti praznim veram in njih privržencem. Udje lige so dolžni, z vsemi pomočki, ki so v njih moči, pomagati, da dobé službo in pouk otroci delavskih družin.

Osmi člen.

Protiklerikalna liga, ker ne priznava prednosti kacega stanu, priporoča svojim privržencem najtesnejše združenje zoper klerikalstvo in zoper vsako politično ali socijalno moč, ki zatera ljudstvo.

Tukaj je program čisto vojskujočega se protomiselsstva.

(Dalje sledi.)

rosi in trtni uši, toda nimajo denarja ali celó potrebnih sredstev ne, ker n. pr. minolo leto tudi imovitejši ljudje niso mogli dobiti proti strupeni rosi bakrene galice ali pa so jo morali trikrat preplačati po 90 kr. do 1 gld. 20 kr. kilogram. (Res je!) Ako pa vinorejci ne pridelajo vina, nimajo potrebnega denarja ne za živež ne za davke. Kolikor razmere dopuščajo, pečajo se tudi pri nas ljudje z živino- in svinjerejo. Toda minolo leto tudi od tega niso imeli dohodkov. Da je bila namreč nesreča še večja, obiskale so osepnice ravno one kraje na Dolenjskem, katere so že itak zadele elementarne škode. Ker je bolezen trajala več mesecev, bili so prepovedani somnji, vasi zaprte, tako da ljudje niso mogli prodajati ne živine ne vina, ker kupci niso smeli v okužene kraje.

Vsled tega so trpeli tudi poljedelski delavci, obrtniki in rokodelci, ker so morali doma sedeti več mesecev brez dela in zaslužka, nastala je velika beda, da se je vsakdo bal največje revščine in pomanjkanja na zimo. Predno je prešla jesen, ko so ljudje navadno najbolj preskrbljeni z živežem, dohajala so z vseh strani tako žalostna poročila, da sta se deželni zbor in deželna vlada resno pečala z vprašanjem, kako bi se moglo lajuspešneje opomoči pomanjkanju. V ta namen so se naročila povsod o bedi poročila, ki kažejo žalostno podobo.

Iz teh poročil deželnemu zboru, katera so tukaj gospodom na razpolaganje, je razvidno, da je v 20 občinah političnega okraja ljubljanske okolice, v 12 občinah okraja kamniškega, v nekaterih vaseh okraja kranjskega, v okrajih postojnskem, logaškem, litijskem, krškem, kočevskem, novomeškem in črnomaljskem tem večje pomanjkanje, ker so celó premožnejši prebivalci v jeseni ob času spravljania poljskih pridelkov od mnogih vrst imeli manj v zalogi, kakor pomladi za časa setve; število stradaljočih znaša 40 do 50.000 oseb.

Vsa škoda je cenjena približno: Vsled slane 279.280 gld., vsled toče 285.705 gld., vsled povodnji 320.625 gl., vsled plazov po deževji 7420 gl., vsled požarov 130.327 gld., vsled črva in strupene rose 129.080 gld., torej vkupe nad jeden milijon škode. Uradno so cenili škodo le v nekaterih okrajih na pol milijona. Naš deželni zbor je hitro dovolil v podporo revežem 20.000 gld., poleg tega so darovali posamezni dobrotniki in občine. Ob enem se je obrnil na visoko vlado s prošnjo za državno pomoč ter ji predložil vsa potrebna nadrobna poročila, iz katerih se razvidi, da je na Kranjskem v resnici pomanjkanje, gotovo toliko ako ne večje, kakor v Galiciji, na Koroškem in Tirolskem.

Upamo, da bode visoka zbornica po reku: „bis dat, qui cito dat“ hitro rešila to predlogo, kakor za druge dežele.

Morali smo čakati, ker iz nekaterih dežel še niso bila došla poročila. Toda med tem nismo mogli čakati s podporo, morali smo jo nadaljevati ter smo izdali poleg 20.000 gld., katere je dovolil deželni zbor, še 30.000 gld. Mislite si torej naše iznenadenje, ko je vlada določila le 25.000 gld., torej 5000 manj, kar smo že izdali. Kako je torej moglo biti pri srečnem onim, ki so dobili nalog izposlovati to podporo, ko so videli, da bodo morali ustaviti podpore in ljudi prepustiti lakoti in stradanju.

Deželni odbor, ki je prevzel razdelitev potrebnih podpor, postopal je jako varčno, ker je določil za posamezne družine 2 do 8 kg. koruze, in vendar je že doslej porabil nad 50.000 gld. Po tem bi moral deželni odbor ustaviti podpore, ako ostane pri tem znesku 25.000 gld., ki niso v nobeni razmeri s škodo in bedo. In ravno sedaj je pomoč najnujnejša, ker treba je sejati, ljudje pa nimajo semen. Kar so imeli, so porabili, semena morajo kupovati, in deželni odbor je ukrenil kot najboljši način podpore, da ljudem preskrbi potrebnih semen. Nakupil je torej na svoj račun več vrst semen ter za prevoznjo po železnicah dobil znižane vozne cene, za kar bodeta dežela in prebivalstvo vedno hvaležna. (Res je! na desnici.)

Ali naj sedaj ustavimo podpore, ko je še velik del polja neobsejanega in od vseh strani deželnemu odboru dohajajo prošnje za semena? Ali naj bodo poljedelci brez semen in njive neobsejane?

Opravičena je torej naša prošnja na visoko vlado, da večjo podporo dovoli za deželo Kranjsko. Gotovo je tudi vladi na tem ležeče, da se ne ustavi nepotrebne podpore. Velik del polja ostal bi neobsejan, država bi zgubila svoje davke, ljudje živež, in na jesen bi bila nova revščina, morda

večja od sedanje, in dežela in država bi morali dovoliti še večje podpore.

Gospoda! Nedavno ste radovoljno dovolili še 700.000 gld. za Galicijo, ker prva podpora ni zadostovala. Prosim Vas, pokažite moji ožji domovini enako naklonjenost in pritrdite resoluciji, ki se glasi:

„Visoka c. kr. vlada naj v podporo stradaljočim na Kranjskem poleg po postavi že dovoljene svote po potrebi določi višji znesek.“ (Pohvala na desnici.)

(Konec sledi.)

Govor poslanca Šukljeja

v državnem zboru dné 19. aprila t. l.

(Dalje.)

Obrnem se sedaj k političnemu delu svojega govora in pričnem s češko-nemško spravo, ki je takorekoč *pièce de resistance* letošnje budgetne debate. Smem poudarjati tudi v imenu svojih slovenskih tovarišev v zbornici, da ne nasprotujemo spravi in srčno želimo miru med narodoma, ki bívata v lepi češki domovini. (Dobro! Dobro! na desnici.) To moramo storiti na korist avstrijske države (Dobro!), to storimo tudi v narodnostnem oziru. Ponavljam, na korist avstrijske države, in se strinjam z mnogimi predgovorniki.

Vsiljuje pa se vprašanje: Kako pa naj obstoji država, kako se razvija, kako upira gibanju in viharjem prihodnosti, ako se ne zjedimo o narodnostnem vprašanju ter ne končamo tega prepira? Gospoda predgovornika dr. pl. Plener in dr. Steinwender sta z vso pravico včeraj opozarjala na socijalno vprašanje.

Vsi čutimo, da vrè. Zdi se mi, da porodni popadki novega družbenega reda napadajo socijalno telo. Socijalno vprašanje se širi in država ima resno nalogo, da se loti rešitve tega vprašanja. Kako pa bode to mogoče, ako oni možje, ki zastopajo politično moč v državi, le na to mislijo, kar razdružuje, in na to pozablajo, kar druži? (Dobro!) Rečem pa tudi, da v narodnostnem oziru želim konca narodnostnih nasprotij in prepиров. Ne more se mi ugovarjati, da pošteno ne zastopam stvari svojega naroda. Narodnostnemu boju se ne umaknem, kjer se mi zdi potrebno; toda nočem ga *grand mème*, in prepričan sem, da uničujemo mnogo moči v narodnostnem boju, katero bi po poštenih spravi mogli porabiti na drugih poljih z mirnim in pozitivnim delom. (Dobro!)

Ako se nam posreči, da dosežemo tako spravo, mnogo močnejše bode naše gospodarsko in duševno življenje. Korist bi bila na vseh straneh; toda pogoj je, da se doseže poštena nagodba. Kar se tiče češke sprave, je moja misel, da je potrebna; vendar pa so vzroki, ki utegnejo ovirati njeno izvršitev, njeno trajnost. Nočem kritikovati malo primerne vladne politike na Češkem, osobito nasproti Mladochom. Dovoljujem pa si označiti svoje stališče nasproti besedam g. poslanca za Rovdnico.

Poslanec dr. Grégr je skušal dokazati, kako škodljiva bi bila češka sprava koristim njegovega naroda. Pečal se je mnopo v govoru z državnim pravom; odgovor je že dobil, dostaviti hočem le še kratko opomnjo. Znana je beseda Mirabeau-a, ko so zasmehovali Robespierro, čegar poznejšo veljavo še nihče ni slutil. Rekel je o njem: „Ta mož veruje, kar govori.“ Naravnost priznam, da sem pazljivo poslušal g. dr. Grégra. Spoštujem njegovo ne navadno govorniško nadarjenost, toda nisem dobil prepričanja, da on tudi veruje to, kar je govoril o državnem pravu.

Pri tej priliki je rabil citat, kar se večkrat zgodi v pripravljenih govorih. Ta citat pa ni bil na pravem mestu. V zvezi s češko spravo je rabil pesnikove besede: „V mrzlih srcih zmrzuje zvestoba“. Ponavljam te besede, in zato mi bodete odpustili oseben spomin. Prihodnje leto bode četrto stoletja, ko sem kot mlad vojak prvič stopil na češka tla.

Videl sem Češko leta 1866 za časa nesrečne vojske in pozneje ob pruskem zasedenju. Spominjam se še dobro onega časa, kar je naravno. Toda našel sem toliko dokazov srčne udanosti in zvestobe cesarju in državi med češkim narodom, da odločno povém gosp. dr. Grégru, da v srečnem češkega naroda udanost državi in vladarski hiši nikdar ni in nikoli ne bode padla do ledišča. (Živahna pohvala na desnici.)

Gospod poslanc dr. Grégr se je tudi pritoževal — ne vém, ali je to zahvala ali očitjanje — da

(Dalje v prilogi.)

niso povabili Mladočehov k obravnavam. Z mnogih strani se graja napaka, celó staročeski listi so zadnje dni tega mnjenja. Dozdeva se mi, da bi bilo to brezuspešno. Mladočeska stranka je preveč bojovita — nemir je njen oživljajoči element —; ne bi dovolila sprave, ker bi sama sebi izpodkopala obstanek. (Poslanec Salásek: Tako je!)

Gosp. dr. Grégr trdi, da je češko-nemška sprava za češki narod neizmerna škoda, poguba. Gospoda moja! Dovolite, da izpovem našo misel. Nasprotje med Staro- in Mladočehi je že davno več, kakor le domač prepir. Vsi ga čutimo. Akoravno tako natančno ne poznam čeških razmer, kakor gospodje iz Češke, vendar vidimo stvari iz daljave mnogo mnogo jasneje in bolj nepristransko, kakor marsikdo, ki živi v tej homatiji in prepiru. Gospoda dr. Grégra, ki češko nemško-nemško spravo imenuje *pactum leoninum* in trdi, da imajo le Nemci dobiček, Čehi pa zgubo, vprašam naravnost, ali je on te misli, da bi bili Nemci pred 12 ali 15 leti podpisali te pravne točke? (Poslanec baron Hackelberg: Nikoli!)

Prepričan sem, da nikoli! Tedaj ste še upali, da obdržite gospodstvo na Češkem; tedaj ne bi dovolili razdelitve nefidejkomisnega veleposestva v posamezne volilne okraje; tedaj ne bi priznali, da to vprašanje ne spada pred državni, temveč pred deželni zbor češki. Danes pa so stvari drugačne, in trdim, da so se Nemci vsled sprave odpovedali gospodstvu na Češkem in da Čehi ne bodo več videli nemške večine v deželnem zboru. In kaj za nas to pomeni, vsi dobro vémo.

Vsaka prememba na našo škodo se je pričela z nemško večino v češkem deželnem zboru. (Res je! na desnici.) Priznam, da ta sprava utegne ovirati razširjevanje češkega življa, toda trdna postojanka v obrambo vsled sprave, zagotovljeno ozemlje je tolika pridobitev, da smemo višje ceniti to pridobitev nego zgube, ki so seveda tudi v tej pogodbi.

Pa postavimo se na stališče dr. Grégra in pri-trdimo mu, da imajo Čehi le zgubo od te sprave. Potem pa vprašam: Kdo pa je temu vzrok? (Prav dobro! na desnici!) Kdo pa je pripomogel k temu položaju, ki je rodil pravne obravnave in njih posledice? (Prav dobro! na desnici.) Ali je nedolžna ona stranka, ki je rahljala disciplino v češkem narodu ravno v trenutku, ko je nasprotna stranka pokazala vzgled občeudovanja vredne izurjenosti? (Dobro! Dobro! na desnici.) Ali gospodje ne previdijo, da je vera v avtoriteto za vsak narod potreba, in da so napačno postopali, ko so v narodu izpodkopavali vero v veljavo moža v trenutku, ko je ta vera bila zagotovile vspeha? (Pohvala na desnici.) V trenutku, ko je treba skupne narodove moči, ko se nihče ne bi smel odtegniti, so pričeli napadati v socialnem oziru važno vrsto, dočim je nasprotnik zbiral svoje vrste k napadu. (Prav res! na desnici.) To so naše sodbe, izliv mojega prepričanja. Tudi obliko zagovarjam, ker se strinja z mojo, morda ostro individualnostjo. A kar se tiče stvari, zatrjujem gospodom iz Češke, da se vsa slovenska delegacija državnega zbora v tem oziru strinja z menoj. In gospoda moja, imamo pravico, da nas priznate kot najzvestejše in zanesljivejše zavezničke češkega naroda. (Pohvala na desnici.)

Stopimo korak naprej. Mladočesko gibanje je morda danes na Češkem močnejše. Mogoče je, in jaz upam, da se bodo stvari obrnile in da bodo na Češkem treznejše presoiali in pomišljali. Ne verujem, da bi mladočeska opozicija bila nevarna češko-nemški spravi.

Toda, gospoda, na nekaj Vas opozarjam. Mir se tudi na Češkem ne bode ohranil, ako bode omejen le na to deželo. (Poslanec dr. Ferjančič: Tako je!) To je nemogoče. Preslabo bi sodil življenja moč v češkem narodu, ko bi mislil, da bodo Čehi malomarno gledali, kako so godi njihovim sorojakom na Moravskem in v Sleziji. Bilo bi nesmiselno, ko bi na eni strani volilni red na Češkem postavili na pravične podlage, na drugi strani pa mirno trpeli čudovitost, da je isti narod v sosedni moravski deželi, kjer ga živi tri četrtine, pod gospodstvom manjšine, ki ima le 25 odstotkov prebivalstva. (Prav dobro! na desnici.)

Upam, da tudi usoda malega slovenskega naroda Čehom ne more biti malovažna. Četudi nas je malo, pa imamo žilavo življenje ter zadržujemo velik del moči naših Nemcev. Ako bi kdaj podlegli, potem se bodo te proste moči obrnile proti Vam in

boriti se boste morali z onimi težavami, ki bi bile posledica našega propada.

Mislím, da kot generalni govornik nisem zašel s pota in ne preziram svoje naloge, ako obračam pozornost na naše pokrajine. (Čujte! na desnici.) Oglejmo si dežele, kjer Slovenci zdržema prebivajo. Kaj mislite gospodje, kje se v resnici najbolj približujejo narodnosti?

Mirno rečem: na Kranjskem, v našem narodnem središču, in sicer zato, ker so nam ravno tu najmanj skratili narodnostne pravice. Stvar se Vam morda zdi čudna, ker ste navajeni preveč na strastne članke svojih listov, toda navel bom nekaj vzgledov, ki Vam bodo mojo trditev dokazali. Vzemimo edini mešani okraj v deželi, okrajno glavarstvo kočevsko. V tem okraju je slovenska polovica malo večja, in naglašati smem, da je na obeh straneh živa narodna zavest, da obe stranki dobro poznate svoj položaj in nalogo. Pred nedavnimi leti ste se še burno prepirali obe narodnosti, toda kaj se je zgodilo pri lanskim deželnozborskih volitvah?

Vsi nemški volilni možje na Kočevskem, 31 po številu, prišli so na volišče ter glasovali za dva strogo slovenska kandidata s slovenskim programom. (Čujte! na desnici.) In nekaj dni pozneje je pri volitvi v mestni skupini čisto slovenski trg Ribnica, ki voli z mestom Kočevjem, tudi soglasno volil nemškega kandidata, akoravno je v Ribnici skoraj toliko glasov, kakor v Kočevju. (Čujte!) Nobena teh strank se ni pregrešila proti svoji narodnosti, proti svoji narodni zavesti, pač pa ste praktično pokazali, kako se rešujejo v prijateljstvu taka nasprotja. (Dobro! Dobro! na desnici.)

In če to ne zadošča, opozarjam na naš deželni zbor, kjer imajo Slovenci 25, Nemci 11 glasov; tu shajajo Slovenci z Nemci. Prejšnje čase narodnega pritiska so bili v našem deželnem zboru najhujši narodni prepiri, najsrdečiji narodni boji, danes pa — obrnem se na čestite tovariše na levi, ki z menoj sedé v deželnem zboru — danes se obravnave vršé stvarno in mirno.

Skupno delamo na korist dežele, da smemo reči: naše razmere so se nepričakovano zboljšale. To je nasledek, ker vsaj deloma priznajo pravice Slovincem. (Dobro! na desnici.)

Opomniti moram, da je v Gorici med Italijani in Slovenci že več časa ista razmera. (Konec sledi.)

Iz Hrvatske.

(Izvirni dopis.)

Ko se je bil začel majati stol ministra-predsednika Tisze, mislili so naši opozicijski krogi, da pojde s Tiszom tudi naš ban Khuen-Hedervary na „odpust“. Ugibali so to po tem, ker je ravno za časa ministerske krize naš ban prav pogostoma v Budimpešto zahajal. Celó po opozicijskih listih se je bil raznesel glas, da pojde zares Khuen-Hedervary in da pride na njegovo mesto poznati aristokrat iz našega plemstva. Ali to so bila le ugibanja, kajti kdor pozna Madjare, ta mora drugače soditi. Oni ne menjajo svojega mišljenja nasproti svojim sodržavljanom druge narodnosti, in kot take smatrajo ovi tudi nas. Četudi je sedanji ban postal po priporočilu Tiszovem glavar Hrvatske, vendar on ni moral pasti z njim, kajti vladni zistem ogerski je ostal nasproti nam isti, kakoršen je bil dozdej, in katerega gotovo nobena stranka ogerskega zbora ne bi hotela spremeniti. Le-ta zistem pa zastopa sedanji ban na zadovoljstvo madjarske vlade z vso odrešitostjo ter tako zasluži tudi popolno zaupanje na merodavnem mestu. Ban Khuen-Hedervary stoji morda zdaj čvrsteje na banski stolici nego poprej, kar nam je dokaz izjava sedanjega ministra-predsednika grofa Julija Szapary-a. Pred enim tednom so se namreč predstavili hrvatski poslanci v ogerskem zboru novemu ministru-predsedniku. Predsednik kluba L. pl. Vukotinović je pozdravil ministra-predsednika ter mu izjavil, da ga bodo hrvatski poslanci v ogerskem zboru pa tudi vsa ostala narodna stranka vselej zvesto podpirali. In kakor je minister v svojem nastopnem govoru naglašal, da stoji na stališču nagodbenih postav, tako se hoče držati tudi hrvatska stranka kakor dozdej verno tega stališča, in minister-predsednik naj bode uverjen, da bode narodna stranka, ki nepomično stoji okoli svojega voditelja, bana, podpirala vedno tudi njega na temelju teh nagodbenih postav. Minister-predsednik je odgovoril na to hrvatskim poslancem, da ne misli izvesti samo besede teh postav, nego tudi duh in smisel njihov,

a to je duh bratovske sloge, posebno na polju zajedničkih narodno-gospodarstvenih postav in upravnih mer, ki zahtevajo posebno negovanje.

Kako so to vendar lepe besede od obeh strank! Pa kaj pomenijo? Nič drugega, da se bode v bodoče ravno tako vladalo v Hrvatskej, kakor dozdej in da so Madjari z današnjim banom in njegovo stranko popolnoma zadovoljni. Z ene in druge strani tekmujejo z besedami, kdor se bode bolj natanko držal izdane nagodbe, kakor da to ne bi bila dolžnost za vsacega že sama od sebe. Ali ker se nagodba v istini ne drži, zato je treba s frazami narodom dokazovati, kako se pozvani faktorji trudijo, da se postave v resnici izpolnjujejo. Ko bi pri nas res tako bilo, kakor je Vukotinović govoril, potem ne bi bilo potrebno sedanjemu banu po njegovem prihodu v Hrvatsko upotrebljevati vsem poznata drakonična sredstva, da se opozicija radi neobdržavanja nagodbe od strani ogerske vlade popolnoma zatré, kar se mu je tudi deloma posrečilo. Ko bi bile nadalje Vukotinovičeve besede resnične, ne bi se v saboru hrvatskem tolikokrat interpelovalo, kako se Madjari ne držé nagodbe, ker ne smatrajo hrvatskega jezika za edino postavnega v mejah naših kraljevin; tudi ban ne bi bil mogel poslati arhiva hrvatskega v Budimpešto, ko bi se držal postavne nagodbe.

Se huje pa se bije resnici v obraz, ako minister-predsednik spominja narodne gospodarske zadeve v naših kraljevinah. Ravno tukaj se je najboljšje pokazalo, kako slabo se je ravnalo dozdej s Hrvatsko in kako se bode še v bodoče. Vpraša se prav lahko: Kje so regulovane naše reke? Kje izsušene ogromne močvare? Kako so zidane naše železnice in s katerimi sredstvi so zidane? Kakšne so železnične tarife pri nas, da z Ogorskoga ceneje voziš robo na Reko, nego od nas? Takih in še drugih vprašanj bi se moglo postaviti nasproti oni izjavi, kako se vse drži nagodbe. Kadarkoli Hrvatski kaj treba, ni za-njo v budgetu pokritja, a če se kaj investuje na bivšem zemljišču vojaške krajine, to se upotrebljava denar iz investicijskega zaklada, ki se potem vknjiži kot državno dobro.

V avtonomnem področju pa se čedalje bolj opaža vpliv ogerski. Kadarkoli se nove postave izdelujejo, morajo se z ogerskimi čim bolj izenačiti, četudi so vsled tega večji troški za avtonomni budget, kakor se je to dogodilo pri politični organizaciji. A dohodki naši so se kar čez noč zmanjšali za 1%, mesto 45% dobivamo zdaj le 44% od dohodkov, pa vse to le zato, da se nagodba v duhu in ne samo po besedah izpolnjuje! Isto je z najnovejšo postavo ob odkupnini točarine, ki bode pri nas ogromne svote zahtevala in mnogim občinam vzela polovico sedanjega dohodka. Odkupnina spada med avtonomne posle Hrvatske po nagodbi, pa si je vendar v tem prilastila moč zakonodavstva Ogerska tudi za Hrvatsko. Ko je treba pa kakšno domoljubno podjetje začeti, tukaj mora pa le narod sam doprinasati brez vsake državne podpore, tako za akademijo, vseučilišče, gledališče itd. Pa da se nagodba neizpolnjuje v pravem duhu — madjarskem. In to vršenje potem odobravajo vladni Hrvati javno v zboru ter se še hvalijo, kako so se trudili, da se je dozdej izpolnovala želja in volja madjarska, in da so pripravni to tudi v bodoče vršiti. Čudno ali resnično, pa tudi žalostno za — Slovana.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. aprila.

Notranje dežele.

Antisemitski izgredi. Iz Galicije se poroča, da so pri zadnjih izredih v Kolomeji napadali židove. Znano je, da ravno v Galiciji židje najbolj gospodarijo. Listi navadno molče o tem, le posamezni glasovi pričajo, da je v Galiciji žid gospodar. Tako so židje minolo leto okoriščevali se z bedo prebivalstva ter pod nič kupovali živino od stradalnih kmetov. Časnikarski židje sicer trdijo, da je ljudstvo razgrajalo proti graščakom v prvi vrsti. A ti graščaki so tudi večinoma židje.

Vojaška pomoč za vzdrževanje javnega reda. Po določbah službovnega pravilnika odločuje političen uradnik o vojaški pomoči, dokler vojski niso naravnost napadeni. Vojaški list „Reichswehr“ to graja ter navaja, da so pri zadnjih izgredih na Moravskem posamezni uradniki vojske tje in sem vodili ter prepeljali v kraje, kjer niso bili potrebni. Ta list misli, da bi vojaški poveljniki morali imeti več samostojnosti in politični uradniki naj bi bili le prideljeni vojaškim četam.

Vnanje države.

Rim. Kakor se poroča listom, vršil se bode dne 3. maja t. l. v vatikanu sprejem nemških romarjev. Sv. oče namerava ob tej priliki podati važna pojasnila o delavskem vprašanju v Nemčiji in o političnem gibanju na Bavarskem.

Francija. Kakor poroča „Mémorial Diplomatique“, pisal je kralj dahomeyski Carnotu, predsedniku francoske republike. V pismu se kralj dahomeyski pritožuje, ker so ga napale francoske čete brez vsake vojne napovedi. Res je odpeljal ljudi iz Vyddau-a, toda le zavoljo tega, ker so se mešali v politiko, dasiravno niso bili vojaki. Prizadeval jim ne bode nič hudega, toda le pridržal jih bode za poroke, dokler ne mine vojska. — Dne 27. t. m. vrnil se je Carnot s svojega potovanja v Pariz. — Dne 26. t. m. je bila obravnava v ministerskem svetu o položaji Dahomey-ja. Vojni minister je poročal, da je Kotonu preskrbljen z živežem. Iz Senegala so šle pomožne čete v Porto-Novo. Križar „Roland“ bo odpeljal v Porto-Novo stotnijo strelecev iz Senegala, kateri bodo nadomeščeni z enakim številom mornarjev. Vrh tega odposlali bodo še sto mornarjev, ki bodo tam pomagali raztovoriti ladijo. Četam so zapretili, da naj se drže vkupe v trdnjavah in se ne spuščajo v brezpotrebne boje. — Vsi republikanski listi izražajo svojo zadovoljnost, ker so pri občinskih volitvah propali boulangisti. Časniki zadnjih pa upajo rešitve pri ožjih volitvah. Monarhistični listi trdijo, da so te volitve z nova ukrepile konservativno stranko. — Kakor se poroča iz Pariza, ne bode prvega majnika v francoskem glavnem mestu tacihi mirov, kakor se je sprva mislilo; kajti marksiste in anarhiste, kateri so se najbolj poganjali za novi delavski praznik, so postali dva jako sovražna si tabora. Anarhistje in boulangistje hočejo provzročiti pravi pravcati upor in oblegati več javnih poslopij, marksiste hočejo pa samo prvi majnik mirno praznovati. Najbolje je pa to, da ni nobena stranka preštevilna. Posebno razburjeni duhovi so med anarhisti, a vlada bo storila potreben korak, da bo zatlala nemir takoj v početku. Konjikov, žandarmov na konjih bo dosti po vsem mestu. Pešci bodo pa v vojašnicah pripravljani na prvi migljaj. Sicer pa, kakor rečeno, ni pričakovati velikih nerednostij, ker so se razburjeni duhovi mej delavci precéj pomirili.

Belgija. Afriški potovalec Stanley predaval je preteklo sredo v Bruselji o strašnem lovu na sužnjike in o tamošnji kupčiji z ljudmi. Rekel je, da si hoče odslej še bolj prizadevati, da bi se odpravilo robstvo v Afriki; kajti s svojimi lastnimi očmi je videl sužnjikov nemilo usodo, njih jok in vzdih bil mu je na njegova lastna ušesa. Slonova kost naj bi se pridobivala drugim potom; kajti sedaj stane vsak slonov zob dve človeški žrtvi. Države na obrežji naj prepovedo izvažanje na tako neusmiljen način pridobljene slonove kosti. Uvažanje orožja bi se lahko omejilo. Posebne vrednosti je delo majorja Wissmanna, ki je ponudil Arabcem priložnost, da se preživé z delom in ne več z ropanjem. Ko bode v Kongo-državi odpravljeno robstvo, svetila se bode ta država, kakor zvezda, katere blesti v njenem grbu. Pred vsem poganja se kardinal Lavigerie, da bi odpravil nečloveško robstvo nesrečnih Afričanov.

Nemčija. Poroča se iz Berolina: „Iz raznih okolnostij zagotavlja se lahkó, da bode minil prvi majnik v Berolinu in v drugih velikih obrtnih mestih v Nemčiji brez kaljenja javnega miru in reda ter da bodo delavci le semtertja ustavili delo. Pred vsem, kakor se kaže, dobro vpliva strogo postopanje delodajalcev na razburjene delavniške kroge. V mnogih velikih nemških mestih so prepovedala politična oblastva delavske shode prvega majnika. V Berolinu pa niso še dotična oblastva prepovedala delavskih shodov, ker je v tem mestu mnogo delavcev, kateri so proti praznovanju novega delavskega praznika. — Kakor se poroča v „Newyork Herald“, izrazil se je bajé knez Bismarck, da je razglas praznovanja prvega majnika čisto kaj nenevarnega. — Temu nasproti se lahkó trdi, da štrajki niso vesela in nadejpolna prikazen v človeški družbi, marveč bolezen, nevarna, pogubna bolezen, ki se je razširila, kakor kuga, čez vso Evropo.

Anglija. Te dni so imeli v Londonu državljanski uradniki pod predsedništvom generala Wolseleyja letni shod. Predsednik je zadrževal mej drugim: „Misel, da bi bila Anglija primorana vdati se, če bi bilo zmagano njeno brodogojstvo, je smešna. Dežela je preskrbljena z živežem za osem mesecev. Vrh tega je nemogoče tako zapreti s četami angleška pristanišča, da bi se ne mogel dovažati živež.“

Egipt. Egipt hoče bajé nazaj dobiti Nubijo in Sudan. Kakor se poroča listom, poslala bode omenjena država svoje čete proti Dongoli v mesecu novembru ali decembru že letošnje leto. Vojni troški so proračunjeni na 240.000 funtov. Polovico troškov imel bode Egipt, polovico pa Anglija. Méni se, da ne bode egipčanska armada imela nikakih ovir. Kakor je namreč znano, ima Kartum slabega vladarja, kateri nima že več potrebne veljave, da bi zbral armado in se branil. Nekaj tisoč nesrečnih bojevnikov, kateri so pali z Abdul-Alajem pri Toskiji, bili so glavni steber sudanskih vstašev. Dežela, v kateri ni več trgovine in izvažanja, podlegla bode zlahka prvemu, ki jo bode zasedel. Denarne zadeve egipčanske države so bajé tudi v tako dobrem stanju, da ne bodo ovirale vojne in zmage.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, meseca aprila. Od vasi Mojstrane onostran potoka Bistrice razprostira se skoraj uro daleč v gorenjo Radolno neizmerna zaloga ružave krede. Dolgo, dolgo se za ta podzemeljski zaklad ni nihče zmenil, le sem in tje prišel je kak človek ter izsekal iz zemlje kos te robe, če je potreboval kaj za domačo rabo. Toda vransko spomlad prišel je neki inženir iz Mödlinga, z imenom Amann preiskavat ta podzemeljski material in dobil je tudi od občine Dovje, kamor spada vas Mojstrana in zemlja okolu te vasi, dovoljenje za to. Ob enem kupi tudi od kranjske obrtniške družbe že dolgo zapuščeno fužino v Mojstrani, a ker mu je še manjkalo prostora za svoje namene, pogajal se je z občino, naj bi mu ona prepustila nekoliko oralov zemlje. Dolgo se niste mogli obe stranki pogoditi in občina tudi ni imela začetkom pravega veselja prodajati tujcu svoje zemlje za napravo tovarne za cement, kakor se je mislilo, da bode g. podjetnik izdelaval iz krede. Neki dan v avgustu pretečenega leta pride kar na nagloma g. Amann k županu na Dovjem in z njim vred kot posredovalci gg. Mallner, Bamberg in Galle s ponudbo, naj bi se pogodba sklenila. Hitro skličejo občinske odbornike skupaj. Tu se je pokazalo, kaj znajo nemški gospodje, pokazala tudi nemška poštenost, ki se tako hvalisa pri nas v Avstriji. Glavna reč je bila pač g. podjetniku in našim „Tajč-krajnerjem“ spraviti občinski odbor na limanice. Pogodili so se za 800 gld. za tri orale zemlje kot odškodnino občini, kamor bi postavil g. podjetnik svojo tovarno. Kakim namenom bode služila ta tovarna, ali se bode izdeloval cement ali kaj drugega, tega seveda v pogodbi ni omenjenega. A gospod podjetnik je hotel kupiti tudi zemljo, kjer bi kopal material za svoje izdelke. V to svrhu pogodil se je, da mu prepusti občina oral po 350 gld. Občinski odborniki govorili in menili so se le o srenjski zemlji, ki se razteza zgoraj nad Mojstrano od desnega brega potoka Bistrice do zgorenje Radolne, ki krije v sebi neizmerno množino krede, ne pa tudi o občinskem svetu kje drugje ali celó o vsem občinskem svetu; a material bila jim je le sama krede, ne pa kaka druga rudnina ali snov, izvemši kamenje ali pesek, če bi ga potreboval g. podjetnik za zidanje.

Toda govorilo in obravnavalo se je tako, pisalo pa drugače.

V pogodbi, ki se je potem sklenila, ni določen niti prostor, kjer bi dobival gosp. podjetnik material za svoje izdelovanje, niti kakovost materiala samega. Po tej pogodbi ima torej podjetnik pravico kopati kjer hoče, kar hoče in kolikor hoče. Ko bi tedaj on naletel tudi na kako drugo rudnino kakor kredo, recimo, železo ali svinec, ne mogla bi mu občina ravno kaj, le da bi plačal določeno svoto denarja za oral. A še toliko bi mu ne bilo treba žrtovati; lahko brska in rije pod zemljo, ne da bi moral kupiti od občine cel oral, ampak prav majhen prostor zadostuje enako njegovim namenom. Po tej pogodbi tedaj tudi občina Dovje ni več gospodar svojega še nerazdeljenega sveta, do davkov ima seveda še pravico in jih mora še nadalje od njega plačevati, toda deliti kedaj svojo skupno zemljo ne sme in tudi prodati ne sme nič proč, ker prav lahko bi se podjetnik skliceval na pogodbo in oporekal, češ, da bi mu na ta način lahko zmanjkalo materiala. Kako da se je s to pogodbo občina Dovje dala opehariti, razvidi se že iz tega, da se je g. Amann lastil že tudi gipsa ali mavca, češ, da v njegovi z občino Dovje sklenjeni pogodbi ni mavee nikakor izvzet; torej pripada njemu. Tako trdi ta gospod v nekem pismu na občinski odbor ter preti celó s tožbo, ako bi občina predznila se odrekovati mu pravice do mavca. Slednjič se je vendar dal g. Amann pregovoriti ter se je odrekal pravice do mavca in ga prepustil občini, kar se je v pogodbi še posebej opomnilo. Toda s tem še občini ni dovolj pomagano. Pogodba je, kakor rečeno, še zmiraj nejasna in bode imela za občino Dovje pogubne posledke. Tudi je dal g. Amann po dovoljenju občinskega odbora pot, ki je bila jako složna in gladko izpeljana skozi sedaj njemu pripadajočo posost, predstaviti in preložiti, a tako nerodno in nepraktično, da je nova pot ne le prestrma in preozka, temveč tudi nevarna, posebno po zimi zaradi plazov, ki bi utegnili pridržati doli s pečine Gračiše. Poleti pa se bode ta pot z ravno nad-njo nakopičenim peskom tako posipala, da ne bode mogoče dalje priti, ako se ne bode sproti

zlasti po grdem vremenu pesek odstranjeval, pri čemur bode imela občina mnogo troškov.

(Konec sledi.)

Iz Florencije, 24. aprila. Ko smo se vozili proti Napolju, smijala se je nam narava v pomladanskem krilu. Proti Rimu nam je vendar po nekoliko izginjalo bujno cvetje, le okolica Rima je zopet velekrasna.

Naj pa reče kdo, kar hoče, istina je: okolica Florencije je najlepša, kar sem jih dozdaj videl v Italiji. Ne zamán se imenuje florentia (cvetoča), ker vsa skoro plava v cvetji. Hiše niso prezale, drugodi — sevéda po večjih mestih — so lepše; a nebeški umetnik jih je še z divno naravno krasoto ozaljšal. Jednako cvete tukaj umetnost; lepo dovršene, — a žal, rekel bi, — nekatere preveč naravne slike in kipi nam stopijo pred oči. Veselilo me je, videti tu veliko ljudij v cerkvah. Zares so zale in preimenitne cerkev sv. Križa, sv. Lavrencija, sv. Marka in stolna cerkev. Dve ste od zunaj posebno lepi; najbolj stolna cerkev, iz samega marmeljna lepo zložena, — a znotraj je prazna in silno temna. Prezanimiva je cerkev sv. Križa; tu vidimo spomenike mnogih najslavnejših oseb.

Vendar ločiti se moramo tudi od tega raja divne Italije. — Ozrimo se še jedenkrat nazaj na prelepo okolico in zahvalimo Boga, ki je tak kras podaril stvarém in naravi, ki je vendar po Adamu prekleto. Koliko lepši je še le Stvarnik vse lepote!

Iz Bolonje, 24. aprila. Z nekaterimi romarji pridemo 23. v Bolonjo. Malo nas je že, ker se vsem domov mudí. Danes, 24., smo pregledali najimenitnejše cerkve bolonjske. Največja tu je cerkev sv. Petronija; rekel nam je spremljevalec, da ima prostora za 30.000 ljudij; res je obširna in precej lepa. A lepša, da, najlepša je cerkev sv. Dominika, in daleko najkrasnejša je kapela sv. Dominika, kjer njegovo sv. telo pričakuje vstajenja. Sicer se nam je dejalo, da tista kapela je najlepša v Evropi, a jaz ménim, da je jednako lepa sikstinska kapela v Sancta Maria Maggiore.

Velika, a ne silno lepa je stolna cerkev, nekako gotična cerkev, če se ne motim, sv. Pavla; bila je zidana v skazenem gotičnem slogu, a sedaj se popravlja.

Najbolj, se vé, nas je zanimalo videti nestrohnalo telo sv. Katarine Bolonjske. Videli smo jo ter se dotaknili z svojimi rokami sicer od starosti začrnelega, a čudežno ohranjenega telesa. Rekel je nekdo: „Tu-sém naj pridejo tisti, ki ne verujejo na vstajenje duš, na čudeže, in bodo še več videli.“ Njeni dve prijateljici, — dve blaženi sestri, — ste tudi poleg nje kot sv. ostanki hranjeni, toda strohneni.

Naposled sem bil na najvišjem stolpu italijanskem v Bolonji, ima 463 stopnic; le vatikanska cerkev ima še 14 čevljev več višočine; gledal sem Benetke, morje, Raveno, Feraro. Hiše in druga poslopja so manj lepa, kot v Florenciji; a mesto ima čez 100.000 prebivalcev.

Iz Cola, dne 25. aprila. (Cast, komur čast!) Dandanes že trdka in tovarna vsacega obrta razpošilja po svetu ne samo svojih cenikov, ampak tudi svoje agente, po katerih svoje izdelke priporoča. Toda tistim, kateri po takem potu kaj naročujejo, treba je previdnim biti, kajti nahaja se med mnogimi poštenimi tudi veliko sleparskih tvrdk in agentov, kateri, ako le mogoče, svoje naročnike ukanijo. Treba se je pri tem držati reka: „Omnia probate, quod bonum, tenete.“ Pretečeni postni čas pride k meni tudi neki tak agent, in sicer Alojzij Fakus. Imenovani je mnogim duhovnikom po naši deželi znan, posebno tistim, katerim je strelovode na stolpih pri-ravnaval. Tudi tukaj je tako delo z največjo lahkoto in spretnostjo izvršil (bodi mimogredé za taka dela cerkvenim predstojništvom gorko priporočen). Sprejema pa tudi naročila za cerkveno orodje in posodo za gosp. Ivana Kregarja, kateri je pred ne ravno davnim časom izdelovalnico tega obrta v Ljubljani otvoril in se v „Slovenčevih“ inseratih za taka dela priporoča. Videl je, v kako slabem stanu je orodje tukajšnje cerkve in me začne nagovarjati, naj je dám prenoviti, oziroma posrebiti ali pozlatiti. Prav dobro bi bilo to, mu rečem, toda kako bodem jaz take velike troške vzemogel pri veliki revščini naše cerkve. Daje mi pogum, naj le dám, troški nikakor ne bodo tako visoki, da bi jih cerkev vkljub revščini ne mogla poravnati. Udám se. Pošljem gosp. Kregarju šestnajst svečnikov, štiri svetilnice, dva križa itd.; naročim tudi nekaj novega. Morem reči, da skoro vse cerkveno orodje mi je prenovil lepo,

trajno, in poleg tega pa za jako nizko ceno. Ko sem dobil orodje prenovljeno, sem mu pisal, da pri njem se najlepše uresničuje pregovor: „Delo mojstra hvali“. Zatorej tega sicer še mladega, pa izvrstnega umetnika vsem svojim sobratom po škofiji z najboljšo vestjo in najtopleje priporočam. Kdor mu bode kaj dal popravljati, ali pa pri njem kaj novega naročil, gotovo se ne bode kesal.

A. Lenasi, kurat.

Iz Zagreba, 26. aprila. Pri nas imamo tudi svoje planinsko društvo, ki pa ni odvisno od nemškega „Alpenvereina“, nego deluje samostavno. Te dni je imelo to društvo svojo letno skupščino, iz katere se je razvidelo, da ono lepo napreduje in da je posebno v preteklem letu storilo jako mnogo za poznavanje naših lepih planin. Že sam položaj mesta Zagreba, pod obronkom visoke gore Slemena (1036 m) je tak, da vabi prebivalce svoje v goro. Da se more pa lahko vsakdo podati tudi na vrh te lepe gore, poskrbelo je planinsko društvo za dobra pota, ki so bila dolgo zanemarjena, zdaj pa so večidel vsa popravljena in s kašipoti preskrbljena, tako, da ni mogoče zgrešiti pravega pota na vrh gore.

Lansko leto je pa postavilo društvo na vrhu te gore veliko železno piramido, s katere je najlepši razgled na vse strani, tudi tje gori v štajarske in kranjske planine. Z veliko svečanostjo so izročili lani to piramido občinstvu, da jo more rabiti pri svojih izletih. Za samo piramido so dali nekaj čez 3000 gld.; v to svrhu so upotrebili dohodke članov in pa dar deželne vlade ter mesta Zagreba. Društvo bi rado sezidalo tudi gostilno namesto sedanje pretesne, ali dozdej mu primanjkuje sredstev. Tako bode sčasoma vsa okolica zagrebška zares jedna najlepših, in prebivalci že zdaj velikega mesta Zagreba (40.000 prebivalcev) morajo uvideti, da je vredno, podpirati to društvo, ki je probudilo v meščanstvu ljubezen tudi do veličanstvene prirode, v kateri se more prebivalstvo vsaj za nekaj časa oddahnuti ter odtegniti iz vsakdanjega težavnega življenja.

Pa ne samo za okolico zagrebško, nego tudi za druge gorske kraje želi društvo po mogočosti skrbeti, da se bolj spoznajo. Kako lepe so žumberške gore, pa vendar dozdej tako slabo obiskovane. Kako krasen je razgled z Visoke gore (1170 m) po Hrvatskem in Slovenskem! Kaj pa še le Velika in Mala Kapela s Klekom (1180 m) ter Plešivica, pod katero leži trinajst plitviških jezer, ki se jedno v drugo izliva ter konečno nastane iz njih reka Korana. Tako lepih, romantičnih krajev, kakor je ta, je le malo v planinah, pa je v novjšem času precj poznat, ker je lepo opisan in fotografiran. Planinsko društvo hoče letos ta kraj tudi v znanstvenem pogledu preiskati in sčasoma gledati, da bode tudi ta kraj bolj obiskovan, nego je bil do zdaj. Planinsko društvo je tedaj za poznavanje naše Hrvatske v zemljepisnem pogledu posebno važno ter mu želimo lep razvitek in tudi vseh.

Dnevne novice.

(Mestne volitve ljubljanske.) Pod tem naslovom smo prejeli naslednje vrstice: „Iz nadaljnjih naših poizvedavanj posnamemo, da smo gosp. Viktorju Rohrmann-u v št. 92 in 94 delali krivico, ker se njegovemu postopanju ne more očitati nič nekorektnega.“ Tem besedam je pisec dostavil, da se bode naš vrednik moral zagovarjati pred sodiščem, ako gosp. V. Rohrmann ne bode dobil tem potom zadostjenja. Gospode vrednike in sotrudnike „Slovenskega Naroda“ pozivljemo, naj nam dokažejo iz dotičnih števil našega lista, ali smo kje g. V. Rohrmann-u predbacivali „sleparska dejanja“? Mi poznamo mnogo let g. V. Rohrmanna kot požrtvovalnega rodoljuba in poštenjaka v vsakem oziru, kateri je — mimogredé rečeno — jeden onih mnogih tukajšnjih odličnih meščanov, ki ne odobravajo vedno nedostojne pisave radikalno-konfuznega „moniteur“-ja v Gospodskih ulicah. Dokaz temu, da ga vsled tega naši radikalci minolo leto več niso volili v upravni odbor „Narodne Tiskarne“, česar pa g. Viktor Rohrmann gotovo ne obžaluje. Naš ljubljanski dopisnik je trdil v 92. številki, da se je g. Viktor Rohrmann dotičnima volilkama predstavil kot agitator „klerikalne“ stranke, rekši, da dela za gg. Pollaka in Kalana. Ker smo se prepričali, da gosp. V. Rohrmannu ni bil pri dotičnih dveh volilkah in da ni govoril predbacivanih mu besed, preklicali smo takoj v 94. številki trditev našega dopisnika in tako zadostili časti g. V. Rohrmanna, kolikor mu

je naš dopisnik storil krivice. Naš dopisnik pa ni trdil, da je g. V. Rohrmann popravil glasovnici ter spremenjeni izročil g. dr. vitezju Bleiweis-Trsteniškem, torej gledé te točke nismo nič nekorektnega očitati g. V. Rohrmann-u in nimamo ničesa preklicati. Popolnoma neosnovana in hudobna pa je „Narodova“ opazka na naš dostavek v 94. številki, ker mi nismo trdili, da je g. V. Rohrmann tudi volil kot pooblaščenec v I. razredu. Mi smo le vprašali, kdo in katere kandidate je volil s pooblastili? Ako nam gospóda dokaže, da ste dotični volilki po pooblaščenih v resnici tako volili, kakor ste zahtevali, potem je vsa ta polemika končana. Naposled pa še vprašamo gospode v Gospodskih ulicah, kako nam rešijo to-le zastavico: V 84. številki z dné 14. aprila je „Slov. Narod“ trdil, da je g. V. Rohrmann že sedem let volilec v I. razredu, v 95. številki z dné 26. aprila pa piše, da ravno ta domoljub ni volilec I. razreda. „Erkläret mir, Graf Oerindur . . .“

(Prvi maj.) Dijaki vseh tukajšnjih srednjih šol morajo vsled učiteljskih sklepov danes in jutri zvečer po sedmi uri ostati doma. Kdor bi se pregrešil zoper to prepoved, bode izključen. Opozarjamo sploh p. n. občinstvo, naj bi jutri ne puščali otrok in učencev na ulice iz radovednosti. Sicer se ni bati med našimi delavci nobenih izgrediv in so vse govorice v tem oziru neosnovane. Vse nepotrebne skrbi medprebivalstvom provzročuje le nekaj kričačev, katerim je postopanje zabava.

(Delavci tukajšnje predilnice) bodo imeli prihodnjo nedeljo, dné 4. maja, na Rožniku ob 1/2 9. uri zjutraj slovesno sv. mašo s pridigo. K božji službi so povabljeni tudi drugi.

(Muzikalno-deklamatorični koncert.) katerega so dné 28. t. m. priredili gojenci kn. šk. Alojzije-višeča v Ljubljani, počastili so navzlic slabemu vremenu s svojim prihodom najodličnejši gospodje duhovskega in svetnega stanu, med temi prevzvišeni gospod knezoškof, deželni predsednik baron Winkler z visokorodno gospo soprogo itd. Muzikalni del je vodil g. prof. A. Foerster, tri točke je spremljal oddelek godbe domačega pešpolka št. 17. Vse točke so alojzniki točno in gladko izvrševali, kar priča o marljivem vežbanji in spretnem vodstvu. Osobito so se odlikovali gg. deklamatorji. Poslušalci so izražali svojo pohvalo z glasnim odobravanjem. Zavod smé biti zadovoljen z vspehom tega slavnostnega večera.

(Iz Zagorja) se poroča, da so odposlanci delavcev prosili vodstvo, naj bi jim dovolilo jutri prost dan, kar je vodstvo storilo. Tudi v nedeljo čez dan ne pojdejo delavci na delo. Delavski zastopniki so obljubili, da bodo delavci mirni.

(Imenovanje.) Dr. Fran Svida, profesor na realki v Trstu, je imenovan ravnateljem na državni gimnaziji v Pulju.

(Huda kazen za popotovanje v Ameriko.) Z Gorenjskega nam piše prijatelj našemu listu: A. Murnik iz Gorice, župnije mošenjske, je bil 1878 potrjen k vojakom. L. 1882. je prišel od vojakov ter premišljal, kaj bi počel. V Ameriki je imel že tri brate, katerim se dobro godi. Kaj ko bi šel za njimi, saj vojaško dolžnost sem dopolnil. To sklene Andrej in tudi stori še isto leto. V Ameriki pa mu je jelo hoditi po glavi, da ni še popolnoma doslužil vojakov. Ni imel miru, da se je l. 1889. vrnil iz Amerike z namenom, da se oglasi pri dostojnem oblastvu. Ko v Ljubljani stopi iz železničnega voza, gré naravnost proti vojašnici. Med potjo pa stopi v neko krémo na šentpeterskem predmestji, da se poživí po dolgi vožnji, gostilničarja pa prosi, da mu shrani prtljago, ker ne vé, ali se takoj vrne. Gostilničar ga iz radovednosti vpraša, kam gré. Andrej Murnik mu vse odkritosrečno pové. V sobi pa je bil neki vohun, ki je slišal ta razgovor. Hitro skoči po tovariša, in ko Murnik stopi na ulice, zgrabita ga ter izročita vojaškemu oblastvu, češ, da dobita nekaj srebrnjakov. Mati Murnikova zvé, da je njen sin zaprt v Ljubljani. Gré ga obiskat in položi dotičnemu oblastvu 24 gld. za slučaj, ko bi se ta svota izplačala vohunoma. A. Murnik je bil obsojen, da mora 4 mesece premišljati v ječi, kaj je vojaška prisega. Vohuna pa še čakata na plačilo in bodeda čakala boljšega plena, ker materi Murnikovi je okrajno glavarstvo vrnilo 24 gld.

(Slovenskega kluba na Dunaji) redni večer je v soboto dné 3. maja v Malekovi restavraciji „Zur Kugel“, I. am Hof, ob 8. uri zvečer. Čital bode g. Navratil: „Zvezde in luna pri raznih narodih“. Nádejati se je obilne vdeležbe.

(Dr. Mato Laginja), odlični hrvatski boritelj v Istri in poslanec v deželnem zboru, je odprl odvetniško pisarno v Pulju.

Raznoterosti.

— Kako se godi nemškim izseljencem v Braziliji, naj pojasni naslednje pismo, priobčeno v „Kreuz-Zeitung“: Ljubi Viljem! Žalostnega srca jemljem v roko pero, da Ti pišem nekaj vrstic, kako sem pahnil od sebe dobri kruh, kajti tukaj je slabo, in še vsakdanjega kruha ni dobiti. Da ni morja, prišel bi peš v milo domovino. Ljubi Viljem, tukaj biva 600 mož in jokajo, da so zapustili ljubo nemško deželo. Ljubi Viljem, še pisati Vam ne morem od tukaj; kajti prej, ko se mora pismo odposlati, odpró je, in ako stoji notri, da se nam slabo godi, je sežgó. Ker je pa prišel z nami nek slep mož s svojo družino in ga bodo zdaj domov v milo domovino poslali, izročil sem mu to-le pismo, da je nese čez morje v Evropo. Prosim Te, dragi Viljem, bodi toli dober in povedi milostljivemu gospodu, naj dene rajši vsacega, ki bode hotel izseliti se v Brazilijo, v petletno ječo. Potem bi ostali ljudje doma, in jaz bom prosil milostljivega gospoda, da bode pisal cesarju, zakaj cesar to dovoli, da se nemški ljudje iz srečne domovine selijo v ta solzni dol. Moja edina želja je, da bi nas cesar nazaj domov spravil. Da sem jaz še jedenkrat s svojo družino na Nemškem, pal bi na kolena in molil očenaš; kajti tukaj ni vere, ni cesarja, ni nemške šole, ni nemške cerkve, tukaj živimo, kakor pogani. Ljubi Viljem, prosim Te, piši mojemu bratu Karolu, ki je tudi hotel sem priti, naj ostane doma in ne hodi v to solzno dolino. Naslov je: Karl Sleave v Kvisbernovu pri Poleinu, okrožje Beli Grad. Ljubi Viljem, jaz danes ne vem, kje bodem jutri, še zdaj nimam nič službe in ne morem Ti napisati mojega naslova. V Boga še zaupam, on me ne bode zapustil in upam, da bom še s Teboj govoril. Z Bogom, ljubi Viljem, pozdravljam Tebe, vso Tvojo družino in vse svoje znance. Z Bogom! Zdravstvujte v daljavi. Friderik Cemke. — Čudno je res, da selijo ljudje v Ameriko, od koder prihajajo dan za dnevom žalostne novice. Doma je sreča, a ljudje hodijo je iskat v tujino, iščejo grozdja po trnji; ko se jim odpró oči spoznajo, kaj so storili.

— Statistika živalij. Pred kratkim so šteli vse konje in govejo živino, kar je je na vsem svetu. Kakor je razvidno iz statistike, je drobnice (kostrunov in ovac) na svetu največ, in sicer 450 milijonov, goveje živine je kakih 230 milijonov, prešičev okoli 100 milijonov in konj do 60 milijonov. Največ drobnice ima Avstralija, namreč 100 milijonov; največ goveje živine v Združenih državah, namreč 50 milijonov; Rusija ima največ konj in sicer 20 milijonov; v Nemčiji je pa največ prešičev, namreč čez 50 milijonov.

— Shakespeareova slavnost. Stradford-on-Avon je bil 23. t. m. okrašen povodom 326. obletnice pesnikovega rojstva. Na njegovi rojstni hiši in oni, v kateri je nazadnje stanoval, so vihrale mnoge zastave.

— Mokro poletje prorokujejo vremenski proroki. Letošnjo vspomlad je namreč hrast prej brstel, kakor jesen, in kmetški vremenski prorok pravi: Če pred jesenom hrast brsti — imá poletje suhe dni.

Telegrami.

Dunaj, 30. aprila. Predsednik državnega zbora dr. Smolka je zbolel za nevarnim vnetjem desnih pljuč. Tudi minister Pražak je zbolel za vnetjem pljuč. Upanje je, da oba v kratkem ozdravita.

Biala, 30. aprila. 300 tovarniških delavcev je ustavilo delo, sicer je mir.

Berolin, 29. aprila. Dné 1. maja ne bode seje. Mnogo poslancev se odpelje domov, da bodo skrbeli za mir.

Darmstadt, 30. aprila. Angleška kraljica je odpotovala domov.

Frankstadt, 30. aprila. Včeraj so bili resni nemiri. Delavsko četo so le s trudom odvrnili, da ni napala okrajnega sodišča. Tovarno Bumbalas so razrušili, zalogo blaga uničili. Vojaki so naredili mir in zabranili večje škode.

Vabilo na naročbo.

S 1. majem prične se nova naročba na

„SLOVENCA“,

h kateri najuljudneje vabi

opravništvo.

Cena naročnini razvidi se na glavi lista, a na naročnike, ki se oglašajo, pa ne določajo naročnine, se ne ozira.

Umrli so:

22. aprila. Helena Gril, gostija, 77 let, Kravja dolina 11. marasmus senilis.
23. aprila. Helena Panter, gostija, 65 let, Kapiteljske ulice 13, pljučna tuberkuloza.
24. aprila. Mina Eberl, gostija, 68 let, Soteska 6, ostarelost. — Antonija Miklavee, zasebnica, 61 let, sv. Petra cesta 44, vsled spridenja srčnega mesa. — Helena Kožele, delavčeva vdova, 75 let, Dunajska cesta 12, catarrhus pulmonum acutus.
25. aprila. Aleksander Ozimič, natakarijev sin, 2 mes., Ključavničarske ulice 5, bronchitis.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v in
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	729.6	10.6	sl. zap	oblačno	
29. 2. u. pop.	731.2	15.6	sr. jzpad	oblačno	1.40
9. u. zveč.	735.1	9.6	sl. zah.		dež

Srednja temperatura 11.9° za 0.9° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

30. aprila.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89	gld.	30	kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16 %	89	"	70	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109	"	65	"
Papirna renta, davka prosta	100	"	90	"
Akcije avstr.-ogerske banke	942	"	—	"
Kreditne akcije	295	"	—	"
London	118	"	05	"
Srebro	—	"	—	"
Francoski napoleond.	9	"	40	"
Cesarski cekini	5	"	60	"
Nemške marke	58	"	—	"

Tržne cene v Ljubljani

dne 30. aprila.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	7 33	Speh poven, kgr.	— 68
Rež,	5 33	Surovo maslo,	— 90
Ječmen,	5 —	Jajce, jedno	— 2
Oves,	3 66	Mleko, liter	— 8
Ajda,	5 33	Goveje meso, kgr.	— 60
Proso,	5 16	Telečje	— 58
Koruza,	4 66	Svinjsko	— 60
Krompir,	3 48	Koštrunovo	— 34
Leča,	11 —	Pišane	— 50
Grah,	10 —	Golob	— 17
Fizol,	9 —	Seno, 100 kgr.	2 05
Maslo,	1 —	Slama,	2 23
Mast,	70 —	Drva trda, 4 mtr.	6 60
Speh svež,	— 58	" mehka, " "	4 20

Služba cerkvenika in organista

more se takoj nastopiti.

Sela pri Kamniku.

(3—2)

Cerkveno predstojništvo.

Tuji.

28. aprila.

Pri Stonu: Schrey z Josenie. — Weissman, trgovec, iz Trsta. — Kaiser iz Beljaka. — Wullaume iz Prage. — Bergman iz Trbiža. — Schwarz, Rosenthal, trgovec, iz Budimpešte.

P. n.

Ker se v kratkem začne uvajati nov mestni vodovod v hiše, usojam si p. n. hišnim posestnikom v Ljubljani uljudno naznanjati, da sem

koncesijo za to dobil

ter sem si naročil spretnega strokovnjaka.

Zagotavljam svojim p. n. naročnikom najsolidnejše delo, opozarjam, da na vsa te zadeve tikajoča se vprašanja odgovarjam in na zahtevanje predložim proračune stroškov po najnižji ceni.

Priporočujo se v mnogobrojna naročila, znamenjam velespoštovanjem

FRANC PILKO,

stavninski ključarski mojster, Marije Terezije cesta šte. 4 v Ljubljani.

(9)

Trgovina z železnino

Albin C. Ahčin-a

v Ljubljani,

Gledališke ulice št. 8,

ima vedno bogato zalogo stavbinskega orodja, lopat, krampov, orodja za podzemeljska dela, okov za vrata in okna, pantov in ključavnic, zapahov, žebeljev iz drota, vijakov, železa pleha, drota, mesinga, bakra kositarja, cinka, naklov, precepov z vijakom (šraubstokov), ter vrtnih strojev za ključarje in kovače, kladev, svedrov, obličev, pil in dletov, tudi dinamita, vžigalnih vrvic in kapio.

(24—9)

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink, svinec kupuje se vedno po najvišjih cenah.

MATIJA HORVAT,

čevljarški mojster

V Ljubljani, sv. Petra cesta št. 32

prilporeča se v obila naročanja raznovrsnega

obuvala

za gospode, gospé in otroke,

katera izvršuje cenó, pošteno, iz zanesljivo trpežnega blaga in po zahtevi od najfinejše do najprostejše oblike. (11—4)

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu prilporečam svojo bogato zalogo

klobukov in slamnikov

najnovjšega kroja in iz zanesljivo trpežnega blaga. Dalje imam v veliki izbi vsakovrstne čepice po najrazličnejših cenah. Imam tudi v zalogi

nove baže čepice za požarne brambe.

Sprejemam in izvršujem vsakovrstna

krznarska dela,

ter shranjujem kožuhovino čez poletje. Spoštovanjem

Anton Krejči,

klobučar in krznar,

Kongresni trg št. 8, v Ljubljani.

Gg. dijakom dovoljujem prednostne cene. (15—10)

Hišino

išče vodstvo deželne kmetijske šole na Grmu pri Rudolfovem. Naloga jej je za učence in posle kuhati, kruh peči, posteljno in namizno perilo prati, nadzorovati mlečno klet, svinjake in kurnike. Za pomoč ima jedno dekle.

Plača 10 gld. na mesec, prosta hrana in stanovanje.

Slovenščine v pisavi zmožne, že bolj priletne, skozi in skozi poštene prositeljice oglasijo naj se do 1. maja t. l. (3—3)

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštine prosto!

Visokočastiti duhovščini

prilporečam se vljudno podpisani v napravo cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineškega srebra in iz medenine najnovjše oblike, kot

monstrane, kelihov, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognji polatim in posrebrim. Na blagovoljna vprašanja radovaljno odgovarjam. (52—18)

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli šte. 17.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštine prosto!

Marijacejske želodčne kapljice

posebno zdravilne pri želodčnih boleznih.

Izkušene pri pomanjkanji teka, slabosti želodca, napenjanji, kislem riganji, koliki, prehlajenju želodca, gorečici, slatenici, gužusu in bruhanju, glavobolu (če izvira iz želodca), krču v želodcu, zaprtju, prenapolnjenju želodca z jedili in pijačami. Cena ene steklenice z navodilom rabe 40 kr., dvojne steklenice 70 kr.

Orednji razposiljatelj: Lekarnar KAROL BRADY, Kromeriz (Moravija).

Svarilo! Pristne marijacejske želodčne kapljice se mnogo ponarejajo. — V znak pristnosti mora biti vsaka steklenica v rudečem zavrtku, na katerem je odtisnjena zgorajšnja varstvena znamka, poleg tega mora biti pa na vsakem navodilu rabe zaznamovano, da je bilo tiskano v tiskarni G. Guseka v Kromerizu. (30)

Marijacejske čistilne kroglice.

Že več let z najboljšim uspehom pri zaprtju in zapekanju rubljene kroglice se sedaj mnogo ponarejajo. Paziti je tedaj treba na zgorajšnjo varstveno znamko in podpis lekarnarja C. Bradyja, Kromeriz. — Cena šestiljice 20 kr., 6 šestiljic 1 gld. — Če se denar naprej pošlje, stane 6 šestiljic s prosto doposliljavitjo 1 gld. 30 kr., 12 šestiljic 2 gld. 30 kr.

Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice niso tajno sredstvo. Predpis je pri vsaki steklenici in šestiljici naveden v navodilu rabe.

Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice se pristno dobivajo v Ljubljani: pri lekarnarju Piccoliju; — lekarnarju Svobodi; — v Postojini: pri lekarnarju F. Baccareicu; — v Škofji Loki: pri lekarnarju Karolu Fabianiju; — v Radovljici: pri lekarnarju Aleks. Rohleku; — v Novem mestu: pri lekarnarju Dominiku Rizoliju; — lekarnarju Bergmannu; — v Kamniku: pri lekarnarju J. Močniku; — v Črnomlju: pri lekarnarju Iv. Blašku.

Koverta s firmo

prilporeča

Katoliška Tiskarna

po nizkej ceni.

Trgovina z železnino

Albin-a C. Ahčin-a

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 8,

prilporeča svojo bogato zalogo poljedelskega orodja, posebno plugov, lepo in močno izdelanih po najnižji ceni, plužnih delov, motik, lopat, ameriških gnojnih vil, prav lepo in lahko izdelanih, a poleg tega vendar trpežnih, zobov za brane, žag za na vodo, pil za žage, delov za vodnjake, mesingastih plošč za komate, potem rož, steselcev, ôs, zavornic za vozove, okov za vozé itd., šin za kolesa, podkev, cokel, konjskih žebeljev, slokih žag, kôš, srpov, slamoreznih kôš, klepalnega orodja, sekir, cepinov, železnih grabelj. (28—8)

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink, svinec kupuje se vedno po najvišjih cenah.

Zobolek, prašek in pasta za zobe

preč. oo. Benediktincev

opatiije Soulae (Gironde).

Dom MAGUELONNE, prijor.

Največje odlikovanje: dve zlati svetinji: Bruselj 1880, London 1884.

Iznajdeno leta 1373 po prijorji Pierre Boursaud.

Vsakdanja raba zoboleka oo.

Benediktincev (po nekoliko kapljic na vodi) ozdravi in zabrani gnjilobo zob, jih obeli in utrjuje;

okrepčuje in popolno ozdravi celjosti.

Zares močno ustrežemo našim p. n.

citateljem, opozorjaje na to starodavno

ter prekoristno iznajdbo — najboljši

in edini lek proti zobobolu.

Tvrda **SEGUIN** Bordeaux

ruge Croix de Seguey 106 & 108.

Ustanovljena leta 1807.

Dobiva se v vseh lekarnah in prodajalnicah

ITdisar. (35)

